

Jordi Julià estudia els motius elegíacs en la poesia catalana de l'exili

El professor de la UAB va rebre el premi Benjamin d'assaig amb 'Els cants de l'èxode'

En el llibre analitza l'obra de Riba, Carner, Rodoreda o Pere Quart



Jordi Julià, el maig passat, quan va presentar el llibre a Girona Foto: QUIM PUIG.

Les més belles cançons catalanes “són cançons de comiat i d'enyor”, escrivia el 1940 Rafael Tasis des de l'exili parisenc. “La nostra pena s'esbrava en cançons”, afegia tot constatant que el primer que feien la majoria d'expatriats era organitzar un orfeó. A Jordi Julià (Sant Celoni, 1972), la reflexió de Tasis li recorda poderosament la dita sanadora que “qui canta els mals espanta”, però també aquella escena que Artur Bladé Desumvila va recollir en el seu dietari d'exili, quan a bord del vaixell que el 1942 el duia a Mèxic des de la França ocupada, els passatgers van trencar el silenci cantant L'emigrant en reconèixer la costa catalana. Com en el psalm bíblic, Julià també es pregunta, a propòsit dels poetes de l'exili, com es pot cantar, estant en terra estrangera. A Els cants de l'èxode, l'assaig amb què va rebre el II Premi Walter Benjamin d'assaig convocat pel Museu Memorial de l'Exili de la Jonquera, intenta desvelar les estratègies de parla dels escriptors que,

apartats de la seva terra i la seva llengua, de la seva tradició literària i el seu públic, van fer front a aquesta dolorosa esquerda amb una poesia elegíaca sovint objectivada en una modalitat més distanciada, irònica o hermètica.

Adoptant el marc teòric comparatista, la seva especialitat, Jordi Julià reprèn en el seu estudi, editat per Documenta Universitària amb el subtítol Figuracions poètiques de l'exili republicà de 1939, un treball previ de l'any 2011, Poètica de l'exili, en què abordava les estratègies elegíiques de l'expatriat en poetes com ara Carles Riba, Màrius Torres, Pere Quart, J.V. Foix i Josep Carner. En aquesta nova aproximació al tema, molts hi tornen a ser invocats, junt amb Mercè Rodoreda (de qui Julià va estudiar la poesia a L'abrupta llengua), Agustí Bartra, Antoni Rovira i Virgili, Clementina Arderiu, Joaquim Amat-Piniella, Roc Llop o Joan Sales, però també poetes castellans com León Felipe, José María Quiroga Plá, Luis Cernuda, Ernestina de Champourcín o Rafael Alberti, i un ampli suport comparatista que incorpora els testimonis de Joseph Brodsky, Czeslaw Milosz, Edward W. Said, Tzvetan Todorov o Hannah Arendt.

Amb aquests referents, Julià es proposa a Els cants de l'èxode identificar i ordenar alguns dels motius constants en les obres dels exiliats d'aquest període i relacionar-los amb altres textos de la tradició pròpia i d'altres literatures, en una doble direcció: per tal de reflexionar sobre la condició d'exiliat al segle XX, a través de la seva expressió lírica i de la recurrència a la mitologia, en especial al viatger Ulisses, i de l'altra, per assenyalar paral·lelismes i llocs comuns entre obres aparentment disperses. Alguns d'aquests trets comuns són la contemplació de la Creu del Sud al firmament austral com un correlat del sentiment de desposseïció i nostàlgia, o les metàfores vegetals per referir-se al desarrelament. L'últim capítol és en aquest sentit un exercici d'atenta lectura dels cants dels exiliats a propòsit de l'anhelat retorn, que els poetes expressen com un somieig, un

miratge, amb mala consciència o amb desengany.

Publicat a:

-El Punt Avui. Comarques Gironines 02-01-2017 Pàgina 22

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/cultura/article/19-cultura/1036616-jordi-julia-estudia-els-motius-elegiacs-en-la-poesia-catalana-de-l-exili.html>